

Informatievergadering Vrijhandelsakkoord EU-VS

Verslag, 16 maart 2016

Vlaams Steunpunt buitenlands beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking om een retrospectieve studie te doen. Daarover zal professor Van Hove meer vertellen.

Wat betreft het investor to state dispute settlement (ISDS) is een verbetering opgenomen met het investment court system (ICS). De Vlaamse overheid heeft hier echter nog een aantal vragen ter verduidelijking bij:

- toegang voor kmo's: er zijn ook advieskosten in de beroepsprocedure
- kostelijk systeem: wat is de verdeelsleutel? Zowel tussen de partners als binnen de EU.
- neutraliteit van de rechters.

TTIP staat niet alleen:

- multilateraal niveau: 15 jaar onderhandelingen in Doha Development Agenda: maar gaat niet of zeer traag vooruit en gaat bv. niet over e-commerce.
- plurilateraal: vb. trade in service agreement (TiSA). Dit gebeurt in de schoot van de WTO, maar niet met alle leden.
- bilateraal: bv. EU-Vietnam, Moldavië, Oekraïne, modernisering van het akkoord met Mexico, investeringsakkoord met China.

Wat betreft transparantie biedt de [website van DG Trade](#) veel informatie aan in begrijpbare taal. Voor TTIP is een leeskamer voor parlementsleden en ambtenaren op basis van een 'need to know basis' om teksten te kunnen inkijken, voorzien.

3 REFLECTIE OP DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACT VAN TTIP DOOR PROF. FERDI DE VILLE

Professor dr. Ferdi De Ville behaalde zijn doctorstitel in Politieke Wetenschappen aan de Universiteit Gent. Zijn proefschrift handelde over de relatie tussen het internationale handelsregime en sociale, milieu- en consumentenbescherming in de EU. Hij deed ook beleidsvoorbereidend onderzoek over Europees handelsbeleid voor het vorige Steunpunt buitenlands beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking gefinancierd door de Vlaamse overheid. Hij publiceerde recent het boek TTIP: "De Waarheid over het Transatlantisch Handels- en Investeringsverdrag."

De Powerpointpresentatie is beschikbaar op de [website van het Departement internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#).

Zijn presentatie focust op 2 zaken :

1. Waar draait het maatschappelijk debat over TTIP rond?
 2. Wat is de potentiële impact van TTIP: Vermits we nog niet weten wat het eindresultaat van de onderhandelingen wordt, proberen we aan te geven onder welke voorwaarden uitkomsten kunnen optreden.
- Zal TTIP leiden tot significante welvaarts- en jobcreatie?

////////////////////////////////////

Besluit

De voor- en nadelen van TTIP zijn onzeker en afhankelijk van uiteindelijke uitwerking:

1. Voor significante economische baten is scope belangrijk
2. Globale standaarden voor 21e eeuw zetten, geldt enkel in geval van harmonisering
3. Risico op indirecte race-to-the-bottom bij wederzijdse erkenning zonder minimumafspraken
4. Horizontale regelgevende disciplines geven groter gewicht aan commerciële overwegingen in besluitvorming

4 REFLECTIE OP DE HANDELECONOMISCHE IMPACT VAN TTIP DOOR PROF. JAN VAN HOVE

Professor dr. Jan Van Hove behaalde zijn doctoraat in de economische wetenschappen aan de KU Leuven. Hij is professor Europese en internationale economie aan de KU Leuven en de Campus Brussel. Hij is ook onderzoeksdirecteur van het Leuven Centre for Irish studies en is verbonden aan de ULB en INFER. Hij voert onder andere empirisch onderzoek rond internationale handel, waaronder naar de impact van handelsakkoorden op export. Hij deed dit onder meer in het kader van het 2de Steunpunt buitenlands beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelings-samenwerking gefinancierd door de Vlaamse overheid.

De Powerpointpresentatie is beschikbaar op de [website van het Departement internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#).

Professor Van Hove start met enkele kanttekeningen:

- TTIP is een handels- en investeringsakkoord
- TTIP is deel van een wereldwijde trend van een toename van handelsakkoorden
- De voorstanders van TTIP zijn instellingen en organisaties die traditioneel voorstander zijn van liberalisering
- De tegenstanders zijn driedig: 1) tegenstanders van liberalisering 2) zij die vragen hebben rond soevereiniteit en democratisch gehalte 3) zij die focussen op de niet-handelseffecten (bv. impact op het Zuiden).

Voor- en nadelen van vrijhandelsakkoorden vindt u terug op de slides.

4.1 WAAROM IS TTIP ZO GEVOELIG?

- Verbondenheid met en erkenning in handelspartner VS
- VS en EU hebben vaak onderhandeld met derde landen o.b.v. van eigen templates, nu komen die 2 samen en zal de template die daaruit resulteert waarschijnlijk voortaan verder gebruikt worden, dus grote impact.
- sterke economieën
- vaak belangrijkste concurrenten op derde markten
- sommige voorstellen gingen/gaan te ver (oorspronkelijke versie ISDS)

4.2 TTIP: WAAROM WEL?

- socio-economische argumenten:

Belangrijke handelsrelatie: relatief kleine tarieven zullen toch grote absolute effecten hebben, bv. stimulering handel binnen ondernemingen tussen moeder en dochter. Tarieven tot 0 herleiden, geeft bijkomende welvaartswinst door administratieve vereenvoudiging.

Flexibiliteit m.b.t. onderwerpen en timing: graduele aanpak maakt zaken minder gevoelig.

- strategie-argumenten: sterker!

Globale context: samen sterk in wereld: zie slide met grafiek met export per regio

Gemeenschappelijke globale standaarden ontwikkelen.

4.3 IMPACTMETING VAN VRIJHANDELSAKKOORDEN

Er zijn vele methoden. Het algemeen evenwichtsmodel heeft als problemen dat we niet vooraf weten wat de uitkomst zal zijn van de onderhandelingen en dat de economie te simpel wordt voorgesteld, bv. arbeidsmarkten zijn niet overall even flexibel als in VS. Het partieel evenwichtsmodel kijkt naar het verleden. De grafiek toont een positieve impact op import van alle landen. Het resultaat van vrijhandelsakkoorden voor Vlaanderen is gemiddeld. De exportzijde toont een gemengd beeld: er is meer export, maar minder verschillende producten (specialisatie). Vlaanderen bekleedt opnieuw een middenpositie. Algemeen effect op EU-import en -export is eerder klein, maar wel positief.

Welvaartseffecten zijn ambigu. De exacte impact voorspellen is moeilijk.

4.4 TOEKOMST VOOR TTIP:

- risico's van regelgevende samenwerking: kans op lobbywerk. Probleem is dat de onderhandelingen in een politieke cocon verlopen, er is meer ruimte nodig om specialisten te betrekken.
- Afruil tussen economisch voordeel harmonisering en potentieel nadelig effect van deregulering
- afweging maken tussen zeer lang onderhandelen over breed akkoord en snel kaderakkoord.
- TTIP-agenda wordt ruimer en ruimer. Het zou beter zijn om milieu- en sociale materies te scheiden van handelsakkoorden en in eigen internationale akkoorden te behandelen.

////////////////////////////////////

5 STANDPUNTEN VAN DE VLAAMSE LOKALE BESTUREN EN HET MIDDENVELD

5.1 STANDPUNT VAN STAD GENT DOOR SCHEPEN TINE HEYSE

De tekst van haar tussenkomst vindt u op de [website van het Departement Internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#).

Schepen Heyse bekijkt TTIP met de bril van een lokale overheid. De voorbije maanden was er overal debat hierover, ook in Gent. Vanuit het middenveld werd het stadsbestuur gevraagd om Gent TTIP-vrij te verklaren. Dit leidde tot een uitgebreid debat in de gemeenteraad in september 2015. De uitkomst hiervan is een motie die vertrekt vanuit de positie van steden als historische centra van handel. Gent is bezorgd over de gevolgen van handelsakkoorden en vraagt om lokale besturen te informeren en betrekken. Meer specifiek willen ze dat Eurocities direct betrokken wordt bij de lopende onderhandelingen.

De motie vraagt om van volgende principes uit te gaan bij de onderhandelingen:

- TTIP moet antwoorden bieden op de uitdagingen van steden voor de toekomst.
- Er is beleidsruimte nodig voor een sterke lokale overheid dicht bij de mensen. bv. voor sociale en ecologische garanties in overheidsaankopen bv. duurzame voeding op scholen of bestek eerlijke kledij voor stadspersoneel.
- Eerlijke handel, klimaatneutraliteit en uitsluiten van armoede
- Streven naar slagkrachtige publieke dienstverlening
- Permanente ontwikkeling van steden
- TTIP mag niet leiden tot een afname van EU-standaarden: hierbij is belangrijk hoe regelgevende samenwerking gaat gebeuren.
- Respecteren van het recht van democratisch verkozen organen om te beslissen over algemeen geldende wetten.
- ISDS: de motie dateert van september en zei dat een nieuw systeem nodig is dat onderhavig is aan democratische controle, transparantie, enz.

Stad Gent heeft zich niet TTIP-vrij verklaard, maar wil via Eurocities de onderhandelingen over TTIP sturen. Ze krijgen intussen via Eurocities terugkoppeling, maar over de impact op het lokale niveau is nog te weinig analyse beschikbaar.

5.2 STANDPUNT VAN DE CEMR, DE EU-KOEPELORGANISATIE VAN LOKALE BESTUREN, DOOR BETTY DE WACHTER (VVSG)

De tekst van haar tussenkomst vindt u op de [website van het Departement Internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#).

VVSG heeft zelf geen formeel standpunt. Ze sluiten zich wel aan bij de position paper van de CEMR van mei 2015. De Council of European Municipalities and Regions telt 60 verenigingen van steden en gemeenten uit 41 landen; ze werken ook vaak samen met Eurocities (meer gericht op

////////////////////////////////////

tie, enz. Sterkere vakbondsrechten in de VS (en EU) zouden veel meer groei creëren dan TTIP.

Conclusie:

Op 4/5/2015 werd reeds gepleit voor opschorting van de onderhandelingen en een nieuw beperkter mandaat.

5.4 STANDPUNT VAN DE MUTUALITEITEN DOOR JOYCE LORIDAN (SOCIALISTISCHE MUTUALITEIT)

De Powerpointpresentatie vindt u op de [website van het Departement internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#).

De mutualiteiten hebben een gemeenschappelijk standpunt uitgebracht. In september 2014 richtten ze een task force op die een positiepaper uitbracht begin 2015. Deze werd in februari 2016 geactualiseerd.

Is TTIP een paard van troje voor een kwaliteitsvolle en toegankelijke gezondheidszorg? Ja

De eisen van de mutualiteiten zijn (zie volledige oplijsting op slides):

- Transparantie: mutualiteiten zijn tevreden met de ontwikkelingen. Maar betreuren wel dat vooral naar grote industriële stakeholders wordt gekeken.
- Uitsluiten van de ziekteverzekering: de mutualiteiten hebben een voorkeur voor positieve lijsten. De Commissie bevestigt dat sociale zekerheid uitgesloten is. Maar er zijn bezorgdheden omtrent mutualiteiten die geen publieke diensten zijn.
- TTIP is geen meerwaarde voor het Belgische gezondheidssysteem. Ons gezondheidssysteem is performanter en goedkoper dan dat in de VS. De nadruk ligt op kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid.

5.5 STANDPUNT VAN DE ONTWIKKELINGSNGO'S DOOR MARC MAES (11.11.11)

Op de [website van het Departement internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#) vindt u 2 aanvullende artikels van 11.11.11.

11.11.11 volgt de onderhandeling van vrijhandelsakkoorden al vele jaren. Vroeger waren het vooral akkoorden met ontwikkelingslanden. TTIP zet de trend verder van het binnentreden in interne regelgeving, ook via de dienstensector dringt het diep in de maatschappij. De uitbreiding en verdieping van handelsakkoorden gaat niet gepaard met een uitbreiding en verdieping van de transparantie. De transparantievoorzielingen draaien om het achteraf info delen. De leeskamers zijn een stap achteruit: lidstaten kregen voorheen inzage. Wat wel een pluspunt is, is dat parlementairen toegang hebben, maar hoe ze ermee moeten omgaan is slecht.

De spreker is ook ongerust over het ISDS dat herdoopt is in ICS: de Commissaris zei in het Vlaams Parlement dat het een investment court *like* system is. Dit is nog altijd arbitrage, geen hof. De fundamenten zijn niet veranderd. Het blijft discriminatie van binnenlandse investeerders

////////////////////////////////////

- Dirk Temmerman (Stad Gent): In welke mate is er een rol voor andere bestuursniveaus in de standpuntbepaling van Vlaanderen?
- Gitte de Vries (Provincie Antwerpen): Hoe reëel is de vrees voor verlies aan autonomie?
- Pieter Baert (ACLVB): Wat is de timing van het akkoord? Is er sprake van een voorakkoord in de nabije toekomst? Wat zou de impact kunnen zijn van de Amerikaanse presidentsverkiezingen?
- Kitty Sneaders (Greenpeace): In tegenstelling tot wat gezegd werd door Stijn Decock is het geen anti-Amerikaans debat. Ook staten in de VS maken zich zorgen. Bovendien, waarom nog een ICS als de VS al een sterk rechtssysteem heeft?

7 SLOTWOORD DOOR FREDDY EVENS

De heer Evens dankt iedereen voor zijn aanwezigheid en inbreng. De presentaties en het verslag worden beschikbaar gesteld via de [website van het Departement internationaal Vlaanderen](#) en van [vleva](#). Het verslag zal tevens overgemaakt worden aan de Minister-President en de Commissie Buitenlands Beleid van het Vlaams Parlement.

Naar aanleiding van de publicatie van de Belgische impactstudie in het najaar zal een opvolgingssessie georganiseerd worden.